

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
75 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2015

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВОСТІ

СТАН І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ

Басюркіна Н.Й., к.е.н., доцент

Одеська національна академія харчових технологій

Причорноморський регіон посідає провідне місце у випуску харчових продуктів в Україні завдяки своїм унікальним кліматичним особливостям і географічному положенню. З точки зору розміщення харчових виробництв регіон розташовано найбільш вигідно: біля джерел сировини і одночасно – в густонаселених Одеській, Миколаївській і Херсонській областях, тобто біля споживачів харчових продуктів. Інфраструктурна складова є сприятливою для розвитку харчових виробництв, а саме розвинута транспортна мережа, наявні морські і річкові порти, близькість до кордону і наявні митниці, сформована система енергопостачання і можливість в майбутньому використовувати альтернативні джерела енергії, розвинуті наукові і навчальні заклади з підготовки фахівців для харчової промисловості. Спостерігається загальна позитивна тенденція у виробництві харчових продуктів за 2011 – 2013 рр. Питома вага харчової промисловості у загальному обсязі промислової продукції регіону становить майже 32 %. Хоча у грошовому виразі спостерігається щорічний приріст обсягів реалізації харчової продукції з 18,97 млрд. грн. у 2011 р. до 20,11 млрд. грн. у 2013 р., однак її частка загальноукраїнському обсязі за три роки зменшилась з 8,5 до 7,7 % [1].

Рентабельність виробництва харчових продуктів в Причорноморському регіоні за три роки зросла лише з 0,1 до 2,2 %, а в 2011 р. в Одеській області виробництво харчових продуктів взагалі було нерентабельним [1]. Така ситуація пояснюється тим, що більшість величезних промислових підприємств і агрохолдингів, поєднаних з фінансовими структурами, розташовані в інших регіонах України. За кількістю прибуткових харчових підприємств спостерігається загальна позитивна стабільна тенденція в Причорноморському регіоні, їх частка у загальній кількості харчових підприємств з 2011 до 2013 рр. збільшилась з 57,7 до 60,7 % [1].

В загальному оптовому товарообороті України частка продовольчих товарів збільшилась за три роки з 17,6 до 18,6 %, при цьому частка Причорноморського регіону за продовольчими товарами зросла з 7,5 до 8,5 %. Частка продовольчих товарів в оптовому товарообороті Одеської області максимальна в регіоні і складає 27,5 % у 2013 р [1].

За період 2011 – 2013 рр. спостерігається імпортозаміщення за деякими основними видами продовольства і поліпшення показників зовнішньої торгівлі готовими харчовими продуктами Причорноморського регіону. Можна стверджувати, що виробництво готових харчових продуктів Причорноморського регіону має величезний потенціал розвитку і має бути експортоорієнтованим. Аналіз обсягів експорту і імпорту Причорноморського регіону довів його самозабезпеченість готовими харчовими продуктами в 2011 – 2013 рр. і кращу ситуацію в порівнянні з загальноукраїнською. Пояснюється це тим, що частка готових харчових продуктів в експорті Причорноморського регіону вище майже в два рази, ніж в Україні. Коефіцієнт покриття експортом імпорту харчових продуктів Причорноморського регіону в 2011 р. дорівнював 1,19, в 2012 р. збільшився до 1,78, а в 2013 р. зменшився до 1,25, хоча в цілому динаміка є позитивною [1].

У виробництво харчових продуктів Причорноморського регіону інвестовано більше половини коштів у переробну промисловість. Частка прямих іноземних інвестицій у виробництво харчових продуктів в Україні за 2011 – 2013 рр. збільшилась з 15,8 до 22,4 %, а в Причорноморському регіоні – з 50 до 52,3 % відповідно [1]. Звідси витікає, що виробництво харчових продуктів в регіоні буде активно розвиватись найближчими 10 роками.

Основні проблеми, які негативно впливають на конкурентоспроможність харчової промисловості і звужують перспективи розвитку всього агропромислового сектору:

- нерівномірність соціально-економічного розвитку, зокрема харчової промисловості, в межах причорноморської смуги;

- проблема енергозабезпечення та якісного водопостачання і водовідведення;
- незадовільний стан транспортної інфраструктури, недостатнє забезпечення потужностями та інфраструктурою для зберігання, постачання і реалізації сільськогосподарської продукції та обслуговування експорту;
- критична зношеність основних виробничих фондів харчової промисловості, сільського господарства і систем зрошування сільськогосподарських угідь (60-80 %);
- рівень інвестицій в основний капітал харчової промисловості обмежений, довгострокове кредитування агропромислового сектору незначне;
- організація та структура агробізнесу не відповідає ринковим вимогам, виробництво значної частини сільськогосподарської продукції зосереджено в господарствах населення;
- низька диверсифікація агропромислового експорту, в структурі експорту переважають товари з низьким рівнем переробки і доданої вартості;
- занепад рибного господарства в Причорноморському регіоні;
- низька конкурентоспроможність переробних і сільськогосподарських підприємств;
- посушливість і зниження родючості земель внаслідок недостатніх природоохоронних і агротехнічних заходів у землекористуванні;
- неефективна державна політика.

Покращення доступу на ринок ЄС після підписання Угоди про асоціацію з ЄС і стійка тенденція збільшення попиту на продовольство у світі створює нові можливості для зростання виробництва харчових продуктів Причорноморського регіону. Основні напрями розвитку і підвищення конкурентоздатності харчової промисловості в Причорноморському регіоні:

- розвиток транспортної інфраструктури, покращення енерго- і водопостачання;
- збільшення випуску і експорту високосортної пшениці, кукурудзи і ячменю, удосконалення процедур моніторингу і тестування експорту зерна і насіння олійних культур, гармонізація стандартів щодо визначення сортів зернових;
- виробництво і експорт продукції з високим рівнем переробки і доданої вартості, виконання виробниками і експортерами вимог харчової безпеки і якості;
- кооперація середнього і малого бізнесу в АПК, розвиток приватних і кооперативних підприємств у сфері агросервісу, переробки і збуту продукції, створення агропромислових кластерів на основі сировинної бази регіону;
- подальший розвиток великотоварних підприємств, зокрема вертикально інтегрованих холдингів, які займаються виробництвом і збутом продукції та контролюють повний ланцюг створення вартості, особливо в цукровому господарстві, свинарстві і птахівництві;
- стимулювання створення сучасної інфраструктури агарних ринків – оптових ринків, торгових домів, розвиток біржової торгівлі;
- створення акредитованих за міжнародними стандартами центрів сертифікації продукції АПК в регіоні;
- залучення інвестицій у впровадження сучасних технологій зберігання сільськогосподарської продукції, у матеріали, технології та обладнання для фасування, пакування і маркування продуктів харчування і напоїв, у розбудову фізичної інфраструктури, елеваторів, перевалочних потужностей в портах регіону;
- створення потужностей для зберігання і переробки овочів;
- створення рибальсько-відтворювальних комплексів, удосконалення контролю за використанням водних біоресурсів відповідно до міжнародних правових норм, розвиток транскордонної співпраці у сфері рибальства, розвиток аква- і марикультури;
- державна підтримка, просування і сертифікація продукції виноробства на міжнародних ринках, сприяння кластеризації у ланцюгу «виноградарство-виноробство-винний туризм»;
- виробництво екологічно чистих харчових продуктів і продуктів з високими

оздоровчими властивостями з овочевих і зернових культур.

Література

1. Статистичний щорічник України за 2013 рік / [за ред. О.Г. Осауленка]. – Держ. служба статистики України. – Офіц. вид. – К., 2014. – 534 с.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ ЕКОНОМІКИ ПРОМИСЛОВOSTІ

ДОСЛІДНИЦЬКЕ ПОЛЕ РУРАЛІСТИКИ ЯК МІЖДИСЦИПЛІНАРНОЇ НАУКОВОЇ ГАЛУЗІ	
Павлов О.І.....	225
СТАН І НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВOSTІ ПРИЧОРНОМОРСЬКОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.....	227
ДО ПИТАННЯ ЩОДО ВІДПОВІДНОСТІ БЕЗПЕКИ ВІТЧИЗНЯНОЇ М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ	
ВИМОГАМ ЄС	
Берегова Т.А.....	229
МОТИВАЦІЯ ПЕРСОНАЛУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
Вігуржинська С.Ю.....	231
РАЦІОНАЛЬНЕ ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ЯК ФАКТОР	
СТАЛОГО РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВOSTІ	
Самофатова В.А.....	232
ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ ТА СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПРОВІДНИХ АГРОХОЛДІНГІВ	
УКРАЇНИ	
Дідух С.М.....	233
ПРО ОПТИМІЗАЦІЮ ПОЄДНАННЯ РІЗНИХ ЕЛЕМЕНТІВ СИСТЕМИ ОПЛАТИ ПРАЦІ	
Колесник В.І.....	235
ОЦІНКА СТАНУ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УКРАЇНІ	
Крупіна С.В.....	236
ФАНДРАЙЗИНГ І КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ НАУКОВИХ РОЗРОБОК	
Свистун Т.В.....	238
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ	
УКРАЇНИ	
Кулаковська Т.А.....	240
СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ОЗНАК, ПРИТАМАННИХ СТАДІЯМ ЖИТТЄВОГО ЦИКЛУ ПІДПРИЄМСТВА	
Волкова С.Ф., Фрум О.Л.....	242
ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ФОНДОВОГО РИНКУ УКРАЇНИ	
Лобоцька Л.Л.....	243
«ПРАВО НА ХАРЧУВАННЯ» В УМОВАХ ІНФЛЯЦІЇ	
Меліх О.О.....	245
ГЕОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНИ	
Магденко С.О.....	246
ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ЗАХОДІВ ПО УПРАВЛІННЮ ЕКОНОМІЧНИМИ РИЗИКАМИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ	
ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ	
Шалений В.А.....	248
СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА	
Яблонська Н.В.....	250

СЕКЦІЯ МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМНИЦТВО І ТОРГІВЛЯ

ЗНАЧИМІСТЬ МАРКЕТИНГОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У QFD- МЕТОДОЛОГІЇ ПРИ ФОРМУВАННІ ЯКОСТІ	
НОВИХ ЗЕРНОВИХ ПРОДУКТІВ	
Мардар М.Р., Жигунов Д.О., Устенко І.А., Голубєва М.М.....	251
ЗМІСТОВНЕ ПРОЕКТУВАННЯ НОВИХ ПРОДУКТІВ (НА ПРИКЛАДІ ІГРИСТОГО ВИНА)	
Брайко М.Г., Голубьонкова О.О.....	253
ПРОСУВАННЯ ТОВАРІВ ТА ПОСЛУГ ЗА ДОПОМОГОЮ ONLINE-МАРКЕТИНГУ	
Кордзая Н.Р.....	255
PEST-АНАЛІЗ МАРКЕТИНГОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВ З ВИРОБНИЦТВА КОМБІКОРМІВ	
ДЛЯ ДЕКОРАТИВНОЇ ТА СПІВУЧОЇ ПТИЦІ	
Мардар М.Р., Бордун Т.В., Кручек О.А., Пономаренко Т.....	257
АНАЛІЗ ТОВАРНОГО АСОРТИМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА З ВИРОБНИЦТВА МАКАРОННИХ	
ВИРОБІВ	
Устенко І.А., Кручек О.А.....	259
АКТУАЛЬНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ МАРКЕТИНГОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО	
ЗАКЛАДУ	
Голубьонкова О.О., Маштакова І.О.....	261
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПРОСУВАННЯ ПОСЛУГ НА РИНОК	
Голубьонкова О.О., Пашенко Ю.Ю.....	263

Наукове видання

Збірник тез доповідей 75 наукової конференції викладачів академії
20 – 24 квітня 2015 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами
За достовірність інформації відповідає автор публікації

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгоров
Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Члени колегії:

Бельтюкова С.В., д.х.н., професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Волков В.Е., д.т.н., доцент

Гладушняк О.К., д.т.н., професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Павлов О.І., д.е.н., професор

Станкевич Г.М., д.т.н., професор

Савенко І.І., д.е.н., професор

Ткаченко Н. А., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор